

## **INFORMACIJE O VAKCINI PROTIV VELIKIH BOGINJA** **(Smallpox Vaccine Fact Sheet)**

---

### **Šta je vakcina protiv velikih boginja?**

Vakcina protiv velikih boginja je živa vakcina napravljena od virusa vaccinia, koji je u grupi virusa boginja. Ta vakcina pomaže telu da razvije imunitet na velike boginje. Ona ne sadrži virus velikih boginja i od nje se ne mogu dobiti velike boginje.

### **Koji je rok zaštite?**

Dosadašnja iskustva pokazuju da prva doza vakcine pruža zaštitu od velikih boginja od 3 do 5 godina, a ponekad i do 10 godina, pa i duže. Ako se naknadno ponovo vakcinišete, imunitet traje duže. Istorijiski je podatak da se vakcina protiv velikih boginja pokazala kao vrlo efikasni metod u sprečavanju zaraze velikih boginja u 95% slučajeva.

### **Da li vakcinacija nakon inficiranja sprečava zarazu?**

Vakcinacija u roku od 3 dana nakon dodira sa virusom može da spreči ili znatno umanji ozbiljnost simptoma kod većine ljudi. Vakcinacija u roku od 4 do 7 dana nakon dodira sa virusom pruža delimičnu zaštitu od bolesti i može da ublaži bolest.

### **Ko NE bi trebalo da se vakciniše protiv velikih boginja?**

Protiv velikih boginja ne bi trebalo da se vakcinšu ljudi koji su sami u nekom od dole navedenih zdravstvenih stanja ili žive sa nekim ko je u takvom stanju, izuzev onih koji su već došli u dodir sa virusom. Preporučuje se savet lekara u pogledu procene zdravlja u jednom od sledećih stanja:

- Oslabljenog imunološkog sistema (na primer: u slučaju zaraženosti virusom HIV, u slučaju razvijene side, leukemije, raka limfnih žlezda, ili neke druge vrsta raka, u slučajevima pacijenata koji su pod hemoterapijom ili radioterapijom, koji primaju velike doze kortikosteroida ili imaju neke druge poremećaje imunog ili autoimunog sistema, odnosno uzimaju lekove za lečenje tih poremećaja).
- Osobe sa istorijom ekcema, atopičnim dermatitisom (obolenjem kože koje karakterišu svrab i zapalenje) ili osobe sa Darijerovom bolešću.
- Osobe sa akitivnim kožnim promenama, na primer opeketinama i drugim ranama, impetigom, malim boginjama, crvenim osipom kože, kontaktnim dermatitisom, brojnim aknama, herpesom ili psorijazom. (Treba pričekti dok se ove tegobe ne otklone.)
- Trudnice ili žene koje planiraju da zatrudne u roku od mesec dana nakon primanja vakcine.

Pored navedenih, sledeće kategorije ljudi ne bi trebalo da prime vakcinu protiv velikih boginja, izuzev ako su bili izloženi virusu te bolesti:

- Ljudi koji imaju neko srčano obolenje ili neki od rizičnih faktora srčanog obolenja.(dodatne informacije možete naći na internet adresi: [www.bt.cdc.gov/agent/smallpox/vaccination/heartproblems.asp](http://www.bt.cdc.gov/agent/smallpox/vaccination/heartproblems.asp))
- Žene koje doje
- Osobe koje koriste steroidne lekove za oči (sve dok se ne završi terapija)
- Osobe koje su alergične na vakcnu ili na bilo koji njen sastojak ili su imale burnu reakciju na tu vakcnu u prošlosti
- Osobe koje imaju neko umereno ili ozbiljno obolenje (treba da pričekaju dok ne ozdrave)
- Osobe mladje od 18 godina.

*Osobe koje su direktno bile izložene virusu velikih boginja trebalo bi da prime vakcnu, bez obzira na trenutno zdravstveno stanje.*

### **Koje su moguće uzgredne pojave nakon primanja vakcine protiv velikih boginja?**

Živi virus vaccinija, koji je sastavni deo vakcine, može dovesti do blagih reakcija, kao što su osip, temperatura i bolovi u glavi i u telu. Komplikacije mogu nastati ako mesto na kojem ste dobili vakcnu dodje u dodir sa drugim delovima tela ili čak drugim ljudima. Rizik je minimalan ako se mesto na kome je primljena vakcina dobro prekrije i ako se ruke pažljivo operu posle dodira dok rana ne zaraste (do 3 nedelje).

### **Kakve su šanse da dodje do ozbiljnih komplikacija posle primanja vakcine protiv velikih boginja?**

U prošlosti, na svakih milion ljudi koji bi dobili vakcnu, izmedju četrnaest i pedeset dvoje imalo je reakciju koja je potencijalno mogla da ugrozi život. Na bazi iskustva iz prošlosti, na svakih milion ljudi koji prime vakcnu, može se desiti da jedna ili dve osobe umru od posledica životno opasne reakcije na vakcnu. Ljudi kojima se ne preporučuje da prime vakcnu, mogu biti izloženi većem riziku od ozbiljnih komplikacija.

### **Kako se daje vakcina?**

Vakcina protiv velikih boginja se ne daje putem potkožne igle i nije u vidu tipične injekcije. Vakcina se daje pomoću bifurkalne (dvozube) igle, koja se uroni u vakcnu

tako da zadrži kapljicu vaksine, a zatim se njom zagrebe koža nekoliko puta. OGREBOTINE nisu duboke, ali obrazuje se ranica koja se pretvara u plik, posle koga ostaje samo mali ožiljak.

### **Da li se vaksina protiv velikih boginja preporučuje?**

Trenutno se vaksina protiv velikih boginja ne preporučuje za opštu upotrebu. Vaksina se sada nudi samo onima koji bi bili prvi na udaru ako bi izbila epidemija velikih boginja. Rutinske vakcinacije u Sjedinjenim Američkim Državama su obustavljene 1972. godine. Poslednji prirodni slučaj velikih boginja zabeležen je u Somaliji, 1997. godine. Virus variole koji izaziva velike boginje zvanično postoji samo u laboratorijama, u Americi i Rusiji, ali postoji bojazan da ga poseduju i drugi i da bi mogao da bude upotrebljen kao biološko oružje. Iz tog razloga, vlasti na federalnom nivou, na nivou država i na lokalnom nivou preduzimaju mere predostožnosti.

*Dodatne informacije možete naći na internet adresama :*

*[www.vdh.state.va.us](http://www.vdh.state.va.us), [www.cdc.gov/smallpox](http://www.cdc.gov/smallpox) ili pozovite telefonom Centar za kontrolu bolesti: 888-246-2675 (engleski), 888-246-2857 (španski) ili 866-874-2646 (za ljude sa oštećenim slušom)*

*7. maj, 2003.*